

Rok zmien v Žilinskej župe: Ľudia sú na prvom mieste

Županka Erika Jurinová je na čele Žilinského samosprávneho kraja prvý rok. Za ten čas presadila viaceré zmeny, ktoré pozitívne ovplyvňujú život občanov a vytvárajú podmienky pre kraj priateľský k rodinám.

Ladová sprcha na úvod

Dňa 4. decembra uplynie presne rok, odkedy Erika Jurinová vymenila Juraj Blánara. Po víťazných voľbách sa vzdala mandátu poslankyne NR SR, aby sa mohla naplno venovať práci na župe. Už v úvode ju čakali naliehavé problémy. Hrozilo prepadnutie eurofondov a situáciu sťažili aj zle pripravené projekty či predražené zákazky, ktoré podpísalo ešte bývalé vedenie. „Našli sme pár desiatok podozrivých zmlúv, ktoré preverujú právnici“, doplnila županka. Úrad pre verejné obstarávanie ukončil šetrenie a zistil viaceré závažné pochybenia z čias obstarávania bývalého vedenia. „Jedná sa najmä o kauzu CT prístrojov, ktorou sa zaoberá aj Národná kriminálna agentúra. V prípade dokonca padlo aj prvé obvinenie,“ informovala županka. Kraj pod vedením Eriky Jurinovej sa usiluje o maximálnu transparentnosť. Nastavuje nový kontrolný systém na sledovanie ekonomiky Žilinského samosprávneho kraja (ŽSK) a jeho zariadení.

Pomoc ľuďom v núdzi

Jeden z prvých krokov županky smeroval aj k sociálnej oblasti. Kraj sa snaží vytvárať podmienky pre funkčné rodiny, ale podporovať aj tie v krízových situáciách. Prostredníctvom Nadácie ŽSK tento rok prerodzuje prvých 20-tisíc eur sociálne odkázaným. Za necelý mesiac od vyhlásenia výzvy prišlo takmer 90 žiadostí, z ktorých boli vybrané najnaliehavejšie prípady. „Kraj tvoria predovšetkým ľudia, ktorí v ňom žijú. Všetky dostupné zdroje chceme využiť na to, aby viedli kvalitný a dôstojný život. Veľmi nám záleží na tom, aby nešlo len o „rozdelenie“ financií, ale aby rodiny pocítili pomoc aj postupným zavádzaním ďalších sociálnych služieb. O nadáciu je enormný záujem, čo je znakom, že ľuďom sa nedostávalo dost pomoci, aj keď ekonomika napredovala,“ povedala predsedníčka ŽSK Erika Jurinová.

Aktívne aj v zdravotníctve

Župa spolu s vedením Kysuckej nemocnice a poslancami viedla úspešné rokovania o zazmluvnení magnetickej rezonancie zdravotnou poisťovňou. V súčasnosti prebieha obstarávanie tohto prístroja do nemocnice. Občania Kysúc už krátko získajú kvalitnejšiu zdravotnú starostlivosť. Kraj našiel spôsoby na stabilizáciu zdravotníckeho personálu. „Odbor zdravotníctva pripravil podporné dotačné programy pre lekárov, sestry i študentov medicíny. Snažíme sa ich pritiahnúť nielen do našich nemocníc, ale chceme získať aj chýbajúcich odborníkov v špecializovaných ambulanciách,“ doplnila županka. Krajská stratégia sa zameriava na ľudí od narodenia až po seniorský vek. Medzi ambiciózne projekty, ktoré poslanci schválili, patrí aj Alzheimer geronto centrum v Mošovciach pre ľudí s alzheimrovou chorobou a gerontopsychiatrických pacientov.

Žilinský samosprávny kraj pod vedením Eriky Jurinovej dbá o transparentné verejné obstarávanie. Na fotografii s riaditeľom úradu Ladislavom Gabčom.

Investície naprieč celým krajom

Župa v rozpočte na budúci rok počítá s investíciami 40 miliónov eur. „Investície musia ísť naprieč všetkými regiónmi. Budeme opravovať nielen školy, ale všetky naše zariadenia či cesty podľa naliehavosti, nie podľa straníckych tričiek či iných sympatií,“ zdôraznil podpredseda ŽSK Peter Dobeš. Dôležitosť vidí v spolupráci s obcami a mestami v regiónoch a vo vzájomnej participácii na riešení problémov.

Oprava ciest nielen pred voľbami

Oprava ciest nemôže byť vnímaná ako niečo nadštandardné. Naopak, je povinnosťou župy ako správcu ciest 2. a 3. triedy robiť riadnu a pravidelnú údržbu a predchádzať havarijným stavom. „Zároveň hľadáme riešenia, aby naše cesty boli bezpečnejšie. Nedávno sme zrealizovali v neprehľadných a problémových križovatkách ostrovčeky, ktoré vodičov usmernia a umožnia bezpečný prejazd vozidiel,“ približuje vicežupan Igor Jankulík. V oblasti dopravy je jednou z dlhodobých stratégií, okrem opráv komunikácií, vrátiť dôveru verejnej doprave, postupne presmerovať ľudí do autobusov, a tým znížiť podiel automobilovej dopravy. Župa chce zosynchronizovať jednotlivé druhy dopravy tak, aby sa občania kraja mohli pohodlne prepraviť do práce a domov.

Podpora cykloturistiky

Budúci rok pribudnú nové takmer 4 kilometre trasy na žilinskom úseku Vážskej cyklomagistály, v úseku Ľavobrežná a doplniť by sa mali aj chýbajúce úseky medzi hradmi Budatín a Strečno. Cyklocesty by mali postupne pribudnúť smerom do Strečna do Vrútok a zo Žiliny do Považského Chlmca. V príprave je

tiež technická štúdia ďalších úsekov Vážskej cykloturistiky vedúcej východným územím ŽSK, ako aj Kysuckej cyklotrasy zo Žiliny do Dunajova. Cykloturistiky sa kraj snaží zatraktívniť aj prostredníctvom čoraz viac obľúbených cyklobusov. „V tomto roku župa zorganizovala cyklovýlety so sprievodcami a súťaž o vecné ceny. Aj vďaka tomu sa nám konečne podarilo zvýšiť čísla prepravených cyklistov,“ uviedol Milan Laurenčík, podpredseda ŽSK.

Havarijný stav škôl a internátov bude minulosťou

Aj v oblasti školstva sa našlo veľa neriešených problémov. Napríklad školy či internáty v havarijnom stave. Mnoho stavebných akcií už nové vedenie župy rozbehlo, ďalšie pripravilo do rozpočtu na budúci rok. Okrem vlastného rozpočtu pôjde z eurofondových projektov do škôl v kraji vyše 10 miliónov eur na modernizáciu odborného vzdelávania. „Podporujeme inovatívne metódy výučby na školách, prípravu odborných učiteľov i duálny systém. Školy musia byť vybavené tak, aby z nich vychádzali ľudia, ktorí nebudú mať problém nájsť si prácu vo svojom odbore,“ zdôrazňuje vicežupan Peter Weber.

Byrokracia je brzda

V rýchlejších krokoch zatiaľ súčasnej predsedníčke bráni byrokratický aparát. Ten by podľa nej nemal stáť nad ľuďmi, ale opačne. „Veľa sa hovorí o byrokracii a vidím, že aj vnútorné procesy na úrade trvajú enormne dlho. Systém je zbytočne zdĺhavý a nepružný a uberá nám veľa energie. Pokúšame sa o jeho zjednodušenie,“ zhrnula Jurinová.

Aby ľudia z kraja neodchádzali

Realizácia zmien v Žilinskom kraji by nebola možná bez spolupráce

✓ ČO SA PODARILO:

- **Rozdeliť prvé príspevky z Nadácie ŽSK a spustiť Centrum pre rodiny** pre podporu a pomoc rodinám v sociálnej, ekonomickej a existencijnej núdzi a krízových situáciách
- **Zvýšiť platy nepedagogickým pracovníkom a pracovníkom v sociálnej oblasti** na osobných príplatkoch ŽSK týmto zamestnancom vyplatil spolu takmer 636-tisíc eur (nad rámec zákonného zvýšenia platov)
- **Vznikol Sociálno-ekonomický podnik** pre drobné úpravy, údržbu, in-house riešenia a sociálne podnikanie, podnik umožní šetriť náklady ŽSK, bude zamestnávať aj sociálne znevýhodnené osoby
- **Zrovnoprávniť financovanie všetkých škôl v kraji** rovnako budeme postupovať aj v roku 2019
- **Zabezpečiť fungovanie ambulantných pohotovostí** pohotovosti sú vo všetkých krajských nemocniciach aj poliklinikách plne funkčné a pripravené pre obyvateľov
- **Rodinné vstupné** zvýhodnené vstupné pre rodiny už je vo všetkých knižniciach, nasledovať budú ďalšie kultúrne zariadenia
- **Detské kútiky** v nemocniciach a kultúrnych zariadeniach vznikajú nové alebo sa dopĺňajú už existujúce detské kútiky
- **Opravené cesty** realizovali sa opravy na takmer 44 km ciest a 12 mostoch

! ĎALŠIE PLÁNY ŽUPY:

- **Vybudovanie Alzheimer-geronto centra v Mošovciach** župa reaguje na množstvo žiadostí o pomoc pre občanov v seniorskom veku s psychiatrickým a neurologickým ochorením
- **Modernizácia gynekologicko-pôrodnického zariadenia v nemocnici v Trstenej** cieľom je kvalitná, moderná a dostupná zdravotná starostlivosť
- **Útulok pre rodiny s deťmi v Čadci** pre rodičov s dieťaťom, ktorí sa náhle ocitnú v kríze alebo bez strechy nad hlavou
- **Hospic Trstená** prvý hospic v kraji, ktorý bude poskytovať paliatívnu zdravotnú starostlivosť o pacientov
- **Domov na polceste v Bytčici** nová komunitná sociálna služba kraja pre ľudí, ktorí napríklad po pobyte v detskom domove alebo azylovom dome nemajú kam ísť, domov na polceste im pomôže naučiť sa o seba starať
- **Pokračovanie v rekonštrukcii Budatínskeho hradu v Žiline** hrad je opravovaný, a teda aj sprístupňovaný postupne cez eurofondové a grantové projekty
- **Súťaž na dopravcov prímestských autobusových liniek** pretože budúci rok končia zmluvy na poskytovanie autobusovej dopravy, ŽSK pripravuje medzinárodnú súťaž na dopravcov, z ktorej vziať nové zmluvy na budúce obdobie
- **Príprava novej dotačnej schémy** rozhodovanie o grantoch bude otvorenejšie a do procesu zapojíme aj verejnosť
- **Arborétum v Liptovskom Hrádku** revitalizácia najvyššie položeného arboréta – botanickej záhrady v strednej Európe
- **Letisko Žilina** snahou je vrátiť ho na mapu letísk s pravidelnou leteckou dopravou

Ľudí, ktorí pracujú v úrade i organizáciách ŽSK. „Som rada, že sa nám podarilo nájsť odborníkov, ktorí sa neboja ísť do nových vecí a spoločne môžeme naplňovať plány zo stratégie Žilinský kraj 22+, pretože chceme, aby ľudia z nášho kraja neodchádzali, ale zostali tu žiť. K tomu im budeme vytvárať kvalitné a efektívne služby, ktoré zlepšia podmienky pre život,“ uzavrela žilinská županka Erika Jurinová.